Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

2 päivänä kesäkuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 87/357/ETY – 1 artiklan 2 kohta – Soveltamisala – Tuotteet, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joita voidaan erehtyä pitämään elintarvikkeina – Käsite – Tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen vaara – Vaarallisuusolettaman puuttuminen – Näyttö

Asiassa C-122/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Liettuan ylin hallintotuomioistuin) on esittänyt 24.2.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 26.2.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Get Fresh Cosmetics Limited

vastaan

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba,

jossa asian käsittelyyn osallistuu

V. U.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal sekä tuomarit J. Passer, F. Biltgen, N. Wahl (esittelevä tuomari) ja M. L. Arastey Sahún,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Get Fresh Cosmetics Limited, edustajanaan M. Inta, advokatas,

– Liettuan hallitus, asiamiehinään K. Dieninis ja V. Kazlauskaitė-Švenčionienė,

* Oikeudenkäyntikieli: liettua.

– Kreikan hallitus, asiamiehinään V. Karra ja O. Patsopoulou,

– Euroopan komissio, asiamiehinään G. Goddin, E. Sanfrutos Cano ja A. Steiblytė,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sellaisia tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta, 25.6.1987 annetun neuvoston direktiivin 87/357/ETY (EYVL 1987, L 192, s. 49) 1 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Get Fresh Cosmetics Limited ja Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba (kansallinen kuluttajansuojavirasto, Liettua; jäljempänä kuluttajansuojavirasto) ja joka koskee Get Fresh Cosmeticsille asetettua kieltoa saattaa markkinoille tiettyjä kosmeettisia valmisteita.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 87/357

3 Direktiivin 87/357 johdanto-osan ensimmäisestä seitsemänteen perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Useissa jäsenvaltioissa on voimassa sellaisia tuotteita koskevia säännöksiä ja määräyksiä, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta; kuitenkin nämä säännökset poikkeavat sisällöltään, laajuudeltaan ja soveltamisalaltaan toisistaan; erityisesti nämä säännökset koskevat tietyissä jäsenvaltioissa kaikkia sellaisia tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta muistuttavat niitä, kun taas toisissa jäsenvaltioissa nämä säännökset koskevat tuotteita, joita voidaan helposti erehtyä pitämään elintarvikkeina, erityisesti makeisina,

tällainen tilanne muodostaa merkittäviä esteitä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle sekä epäyhtenäisiä kilpailuolosuhteita yhteisössä takaamatta kuitenkaan tehokasta suojaa kuluttajille, varsinkaan lapsille,

nämä yhteismarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa haittaavat esteet on poistettava ja kuluttajille on taattava riittävä kuluttajansuoja 14 päivänä huhtikuuta 1975 ja 19 päivänä toukokuuta 1981 annettujen neuvoston päätöslauselmien, joista ensimmäinen koskee Euroopan talousyhteisön ensimmäistä [(EYVL 1975, C 92, s. 1)] ja jälkimmäinen toista [(EYVL 1981, C 133, s. 1)] toimintaohjelmaa kuluttajansuojaa ja kuluttajavalistusta koskevaksi politiikaksi, sekä 23 päivänä kesäkuuta 1986 uudesta kuluttajapoliittisesta aloitteesta annetun neuvoston päätöslauselman [(EYVL 1986, C 167, s. 1)] mukaisesti,

kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojan tulisi olla samalla tasolla eri jäsenvaltioissa,

tämän vuoksi on tarpeen kieltää sellaisten tuotteiden saattaminen markkinoille ja maahantuonti sekä valmistus tai maastavienti, jotka sen vuoksi, että niitä saatetaan erehtyä pitämään elintarvikkeina, vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta,

on säädettävä tarkastuksista, joiden suorittaminen on jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävänä,

neuvoston kuluttajansuojaa koskeviin päätöslauselmiin sisältyvien periaatteiden mukaisesti vaaralliset tuotteet on poistettava markkinoilta”.

4 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan jäljempänä 2 kohdassa määriteltäviin tuotteisiin, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tuotteita ovat sellaiset tuotteet, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joiden muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmerkinnät, tilavuus tai koko helposti erehdyttää kuluttajat, varsinkin lapset, pitämään niitä elintarvikkeina ja sen vuoksi panemaan suuhunsa, imeskelemään taikka nielemään tai vetämään henkeensä niitä, mikä saattaa olla vaarallista ja aiheuttaa esimerkiksi tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen.”

5 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet tässä direktiivissä tarkoitettujen tuotteiden markkinoille saattamisen ja maahantuonnin sekä joko valmistuksen tai maastaviennin kieltämiseksi.”

6 Saman direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava markkinoilla olevien tuotteiden tarkastamisesta sen varmistamiseksi, ettei tässä direktiivissä tarkoitettuja tuotteita pidetä kaupan, ja niiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet huolehtiakseen, että niiden toimivaltaiset viranomaiset poistavat tässä direktiivissä tarkoitetut tuotteet markkinoilta taikka toteuttavat toimenpiteet näiden tuotteiden poistamiseksi markkinoilta.”

Asetus (EY) N:o 1223/2009

7 Kosmeettisista valmisteista 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1223/2009 (EUVL 2009, L 342, s. 59) johdanto-osan yhdeksännessä ja kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(9) Kosmeettisten valmisteiden on oltava turvallisia normaaleissa tai kohtuullisesti ennakoitavissa käyttöolosuhteissa. Hyötyjä ja riskejä koskevassa arvioinnissa ei pitäisi hyväksyä varsinkaan ihmisten terveydelle aiheutuvaa riskiä.

(10) Kosmeettisen valmisteen esillepano ja erityisesti sen muoto, haju, väri, ulkomuoto, pakkaus, merkintä, tilavuus tai koko ei saisi elintarvikkeeksi luulemisen vuoksi vaarantaa kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta [direktiivin 87/357] mukaisesti.”

8 Kyseisen asetuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Turvallisuus”, a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Markkinoilla saataville asetettujen kosmeettisten valmisteiden on oltava tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olosuhteissa käytettyinä turvallisia ihmisten terveydelle, kun otetaan erityisesti huomioon seuraavat seikat:

a) esittely, mukaan luettuna yhdenmukaisuus [direktiivin 87/357] kanssa;

– –”

Liettuan oikeus

9 Liettuan tasavallan elintarvikelain (Lietuvos Respublikos maisto įstatymas) 6 §:ssä säädetään elintarvikkeiden ja muiden elintarvikkeita muistuttavien tuotteiden markkinoille saattamista koskevista rajoituksista. Kyseisen pykälän 2 momentissa kielletään saattamasta markkinoille tuotteita, jotka muodoltaan, tuoksultaan, väriltään, ulkonäöltään, päällysmerkinnöiltään, pakkaukseltaan, kooltaan tai muulla tavoin muistuttavat elintarviketta siten, että kuluttajat, varsinkin lapset, voivat erehtyä ja kuluttaa niitä elintarvikkeen tavoin, vaikka tällainen kulutus on omiaan vaarantamaan heidän terveytensä tai henkensä.

10 Liettuan tasavallan tuoteturvallisuudesta annetun lain (Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymas, jäljempänä tuoteturvallisuuslaki) 9 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Myyjä saa:

saattaa markkinoille ainoastaan turvallisia tuotteita.

– –”

11 Tuoteturvallisuuslain 3 §:n 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”Turvallisella tuotteella tarkoitetaan tuotteita, jotka käytettäessä valmistajan määrittelemissä tai kohtuudella ennakoitavissa tavanomaisissa käyttöolosuhteissa, mukaan lukien pitkäaikainen käyttö, eivät aiheuta kuluttajien hengelle tai terveydelle mitään vaaraa taikka vaaraa, joka ylittäisi lainsäätäjän asettaman rajan, joka vastaa kuluttajansuojan korkeaa tasoa, kun otetaan huomioon

1) tuotteen ominaisuudet, sen koostumus, sen pakkaus, sen kokoamis- ja käyttötavat sekä sen kunnossapito

2) sen vaikutus muihin tuotteisiin, jos kohtuudella voidaan olettaa, että sitä käytetään yhdessä muiden tuotteiden kanssa

3) tuotteen ulkoasu, tuotteeseen tai sen pakkaukseen sisältyvät merkinnät, sen käyttö- ja hävittämisohjeet sekä kaikki muut valmistajan toimittamat tiedot

4) kuluttajaryhmät, jotka tuotteen käyttäminen saattaa altistaa suuremmalle vaaralle, erityisesti lapset.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

12 Get Fresh Cosmetics on Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka valmistaa kylpypommien kaltaisia kosmeettisia valmisteita. Näitä valmisteita myydään Liettuassa muun muassa internetsivustolla.

13 Kuluttajansuojavirasto otti 2.5.2018 päivätyllä kirjeellä yhteyttä Get Fresh Cosmeticsin tuotteiden jakelijaan Liettuassa ja ilmoitti aikovansa suorittaa kyseisellä internetsivustolla myytävien kosmeettisten valmisteiden tarkastuksen. Se kehotti tätä jakelijaa toimittamaan sille tiettyjä sattumanvaraisesti valittuja kosmeettisia valmisteita – eli erityyppisiä kylpypommeja (jäljempänä kyseessä olevat valmisteet) –, valmistajan nimen ja osoitteen, päällysmerkinnät alkuperäisellä kielellä ja liettuan kielellä, muut tunnistetiedot, kosmeettisten valmisteiden kansainvälisen nimikkeistön (International Nomenclature of Cosmetic Ingredients) sekä muut tarkastuksen kannalta tarpeelliset tiedot.

14 Kyseinen jakelija ilmoitti 3.5.2018 päivätyllä sähköpostilla kuluttajansuojavirastolle, että useita viikkoja aikaisemmin se oli sen jälkeen, kun sille oli ilmoitettu kyseessä olevien tuotteiden samankaltaisuudesta elintarvikkeiden kanssa, poistanut ne kyseiseltä internetsivustolta. Se totesi myös, että kaikki tuotteet oli merkitty kosmeettisten valmisteiden ilmoitusportaaliin (Cosmetic product notification portal), ne oli rekisteröity unionissa ja niissä oli pakkausmerkintä, jossa ilmoitettiin, ettei niitä saanut panna suuhun eikä niellä. Lopuksi se toimitti kuluttajansuojavirastolle pyydetyt asiakirjat.

15 Kuluttajansuojavirasto teki kyseisten valmisteiden asetuksen N:o 1223/2009 ja tuoteturvallisuuslain vaatimustenmukaisuuden tutkittuaan ja tarkastuskertomuksen perusteella 29.8.2018 päätökset, joissa todettiin, että kyseiset valmisteet eivät täytä asetuksen N:o 1223/2009 3 artiklan a alakohdan ja 20 artiklan 1 kohdan vaatimuksia, koska kyseisten valmisteiden ulkonäkö, tuoksu, muoto ja koko jäljitteli elintarvikkeita, ja että koska ne olivat muuta kuin miltä ne näyttivät, ne vaaransivat kuluttajien, erityisesti lasten ja iäkkäiden henkilöiden, turvallisuuden tai terveyden. Näillä päätöksillä kuluttajansuojavirasto yhtäältä kielsi kyseisten valmisteiden saattamisen markkinoille ja toisaalta määräsi kyseessä olevan jakelijan vetämään ne markkinoilta, varoittamaan kuluttajia näihin tuotteisiin liittyvästä vaarasta, tiedottamaan kuluttajille mahdollisuudesta palauttaa kyseiset valmisteet myyjälle ja toimittamaan tietoja noudatettavista menettelytavoista.

16 Vilniaus apygardos administracinis teismas (Vilnan alueellinen hallintotuomioistuin, Liettua) hyväksyi osittain Get Fresh Cosmeticsin kanteen ja kumosi mainitut päätökset ja velvoitti kuluttajansuojaviraston tutkimaan uudelleen kysymyksen siitä, ovatko kyseiset tuotteet asetuksen N:o 1223/2009 3 artiklan a alakohdan vaatimusten mukaisia.

17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, johon mainittu virasto valitti, kumosi kyseisen tuomion ja palautti asian Vilniaus apygardos administracinis teismasin käsiteltäväksi. Viimeksi mainittu hylkäsi Get Fresh Cosmeticsin kanteen, ja tämä teki valituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen muun muassa sillä perusteella, että Vilniaus apygardos administracinis teismas oli tehnyt oikeudellisen virheen direktiivin 87/357 1 artiklan tulkinnassa.

18 Get Fresh Cosmetics väittää, että direktiivin 87/357 1 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että osoitetaan, että kyseessä olevat valmisteet ovat tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joiden muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmerkinnät, tilavuus tai koko helposti erehdyttää kuluttajat, varsinkin lapset, pitämään niitä elintarvikkeina ja sen vuoksi panemaan ne

suuhunsa, imeskelemään tai nielemään taikka vetämään henkeensä niitä, mikä saattaa olla vaarallista ja aiheuttaa esimerkiksi tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen.

19 Se väittää tässä yhteydessä, että kuluttajansuojavirasto ei voi vain todeta, että kyseessä olevia valmisteita voidaan erehtyä pitämään elintarvikkeina, vaan sen on myös osoitettava tällaisesta erehtymisestä aiheutuva vaara. Se katsoo, että tätä varten kuluttajansuojaviraston on suoritettava testejä ja laboratoriokokeita ratkaistakseen, voidaanko kyseessä olevat tuotteet rikkoa ja aiheuttavatko ne myrkytysvaaran, kun ne pannaan suuhun, niitä imeskellään taikka niellään tai vedetään henkeen.

20 Kuluttajansuojavirasto puolestaan väittää, että koska kosmeettisia valmisteita ei ole tarkoitettu kulutettaviksi, tällaisen muun kuin elintarviketuotteen ja elintarvikkeen välinen samankaltaisuus, josta ilmenee, että on ennustettavissa, että kosmeettinen valmiste laitetaan suuhun, riittää olettamaan, että tämä valmiste aiheuttaa vaaran kuluttajien terveydelle.

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 1223/2009 ja direktiivin 87/357, jota on selvennetty sen antamiseen johtaneilla valmistelutöillä, tulkinnasta ilmenee, että kosmeettisen valmisteen ja elintarvikkeen samankaltaisuus on tekijä, joka aiheuttaa tosiasiallisesti ainakin mahdollisen vaaran kuluttajien, erityisesti lasten, terveydelle tai turvallisuudelle.

22 Se toteaa tältä osin, että direktiivin 87/357 soveltamisala määritellään kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa siten, että sitä sovelletaan myös potentiaalisiin vaaroihin. Tässä yhteydessä se epäilee tarvetta esittää näyttöä siitä, että tässä säännöksessä tarkoitetut tuotteet todella aiheuttavat vaaraa. Siinä tapauksessa, että mainittua säännöstä olisi tulkittava siten, että siinä edellytetään, että terveyteen tai turvallisuuteen kohdistuva vaara näytetään toteen objektiivisilla ja perustelluilla tiedoilla, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa kuitenkin tietää, kenellä on tämä todistustaakka.

23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa tältä osin, että asetuksen N:o 1223/2009 nojalla vastuussa olevan henkilön on taattava kosmeettisten valmisteiden yhdenmukaisuus direktiivin 87/357 kanssa jo ennen kyseisten valmisteiden saattamista markkinoille ja hänellä on oltava muun muassa tiedot, jotka osoittavat tämän vaatimustenmukaisuuden.

24 Tässä tilanteessa Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Liettuan ylin hallintotuomioistuin) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 87/357] 1 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että siinä määritellään kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden olevan tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joiden muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmerkinnät, tilavuus tai koko helposti erehdyttää kuluttajat, varsinkin lapset, pitämään niitä elintarvikkeina ja sen vuoksi panemaan suuhunsa, imeskelemään taikka nielemään tai vetämään henkensä niitä, mikä saattaa olla vaarallista, koska objektiivisten ja perusteltujen tietojen mukaan tämä voi aiheuttaa esimerkiksi tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko jäsenvaltion toimivaltaisella valvontaviranomaisella todistustaakka tältä osin?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

25 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 87/357 1 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että on osoitettava objektiivisilla ja perustelluilla tiedoilla, että se, että suuhun pannaan, imeskellään tai vedetään henkeen tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joiden muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmerkinnät, tilavuus tai koko helposti erehdyttää kuluttajat, varsinkin lapset, pitämään niitä elintarvikkeina ja sen vuoksi panemaan ne suuhunsa, imeskelemään taikka nielemään tai vetämään henkeensä niitä, saattaa aiheuttaa tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen kaltaisen vaaran.

26 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii erityisesti määrittämään, onko direktiivin 87/357 1 artiklan 2 kohdalla otettu käyttöön olettama elintarvikkeiden näköisten tuotteiden vaarallisuudesta vai onko tällaisten tuotteiden vaarallisuus osoitettava objektiivisilla ja perustelluilla tiedoilla.

27 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että direktiivin 87/357 1 artiklan 1 kohdan mukaan sitä sovelletaan tuotteisiin, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta.

28 On myös mainittava, että mainitun säännöksen 2 kohdan mukaan tuotteita, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta, ovat tuotteet, joiden muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmerkinnät, tilavuus tai koko helposti erehdyttää kuluttajat, varsinkin lapset, pitämään niitä elintarvikkeina ja sen vuoksi panemaan suuhunsa, imeskelemään taikka nielemään tai vetämään henkeensä niitä, mikä saattaa olla vaarallista ja aiheuttaa esimerkiksi tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen.

29 On kuitenkin todettava, ettei mikään näiden säännösten sanamuodossa viittaa siihen, että niillä luotaisiin olettama sellaisten tuotteiden vaarallisuudesta, jotka näyttävät muulta kuin ovat, tai toimivaltaisille kansallisille viranomaisille velvollisuus osoittaa objektiivisilla ja perustelluilla tiedoilla, että tällaisten tuotteiden suuhun paneminen, imeskeleminen taikka nieleminen tai henkeen vetäminen voi aiheuttaa tukehtumisen, myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen kaltaisen vaaran.

30 Direktiivin 87/357 1 artiklassa ei nimittäin vahvisteta sen, että tuote näyttää muulta kuin on, ja sen, että se vaarantaa kuluttajien turvallisuuden tai terveyden, välistä välitöntä syy-yhteyttä vaan siinä ainoastaan säädetään, että tuote kuuluu direktiivillä 87/357 säädetyn markkinoille saattamista ja maahantuontia sekä valmistusta tai maastavientiä koskevan kiellon alaan neljän kumulatiivisen edellytyksen täyttyessä.

31 Ensinnäkin tuotteen on oltava muu kuin elintarvike ja sillä on oltava elintarvikkeen muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmerkinnät, tilavuus tai koko.

32 Toiseksi edeltävässä kohdassa mainittujen ominaisuuksien on oltava sellaisia, että on ennakoitavissa, että kuluttajat, erityisesti lapset, erehtyvät pitämään tuotetta elintarvikkeena.

33 Kolmanneksi on oltava ennakoitavissa, että kuluttajat sen vuoksi panevat tämän tuotteen suuhunsa, imeskelevät taikka nielevät sitä tai vetävät sitä henkeensä.

34 Neljänneksi tuotteen paneminen suuhun, imeskeleminen taikka nieleminen tai henkeen vetäminen voi aiheuttaa tukehtumisen, myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen kaltaisen vaaran.

35 Seuraavaksi on todettava, että direktiiviin 87/357 ei sisälly säännöstä, jolla otettaisiin käyttöön olettama sellaisten tuotteiden vaarallisuudesta, jotka näyttävät muulta kuin ovat, eikä varsinkaan olettamaa siitä, että niiden paneminen suuhun, niiden imeskeleminen taikka nieleminen tai henkeen vetäminen aiheuttaisi tällaisen vaaran, vaan unionin lainsäätäjä vaatii sitä vastoin viimeksi mainitun edellytyksen osalta, että tällaisia vaaroja arvioidaan tapauskohtaisesti.

36 Lisäksi direktiivin 87/357 1 artiklan 2 kohdan tulkitseminen siten, että siinä otetaan käyttöön tällainen olettama, merkitsisi sitä, että tällaisten tuotteiden kaupan pitäminen tosiasiallisesti kiellettäisiin.

37 Direktiivin 87/357 tarkoituksena ei kuitenkaan ole kieltää periaatteessa kaikkien sellaisten tuotteiden markkinoille saattamista, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joita voidaan erehtyä pitämään elintarvikkeina.

38 Kyseisen direktiivin johdanto-osan toisesta viidenteen perustelukappaleesta ilmenee nimittäin, että direktiivi on annettu tiettyjä tuotteita, jotka ovat muuta kuin miltä ne näyttävät ja siten vaarantavat kuluttajien turvallisuuden tai terveyden, koskevista kansallisista säännöksistä johtuvien vapaata liikkuvuutta koskevien esteiden poistamiseksi varmistamalla samalla kuluttajien terveys ja turvallisuus ja takaamalla eri jäsenvaltioissa vastaava kuluttajansuojan taso.

39 Kolmanneksi direktiivin 87/357 1 artiklasta ja erityisesti tämän tuomion 31–34 kohdassa mainituista neljästä edellytyksestä seuraa, että – kuten Euroopan komissio on todennut – tätä direktiiviä sovelletaan määrittelemättömään määrään tuotteita, joilla on tiettyjä ominaisuuksia ja joiden osalta on määritettävä tapauskohtaisesti ja kunkin jäsenvaltion osalta, voivatko ne aiheuttaa mainitussa direktiivissä tarkoitetut vaarat.

40 Direktiivissä 87/357 edellytetään siten, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset arvioivat kussakin yksittäistapauksessa, täyttyvätkö tämän direktiivin 1 artiklassa luetellut edellytykset ja että ne perustelevat mainitun direktiivin 2 artiklaan perustuvan tuotteen kieltämistä koskevan päätöksen tekemisen, jotta siihen voitaisiin kohdistaa hallinnollista valvontaa tai tuomioistuinvalvontaa.

41 Tätä varten silloin, kun kyseessä oleva tuote näyttää tai tuoksuu elintarvikkeelta, niiden on arvioitava paitsi sitä todennäköisyyttä, että sitä erehdytään pitämään elintarvikkeena ja että se näin ollen pannaan suuhun, sitä imeskellään taikka niellään tai vedetään henkeen, myös tällaisen toiminnan aiheuttamia vaaroja.

42 Tämän arvioinnin on perustuttava yhtäältä kyseisten tuotteiden objektiivisiin ominaispiirteisiin. Näin ollen tuotetta, joka vain osapuilleen näyttää elintarvikkeelta tai tuoksuu siltä, ei todennäköisesti erehdytä pitämään elintarvikkeena. Tällaisten ominaisuuksien ja erityisesti muun kuin elintarvikkeen ainesosien ja koostumuksen, jotka kyseisen tuotteen myyjän on tarvittaessa

ilmoitettava, tarkoituksena on myös määrittää, voiko tällaisen tuotteen paneminen suuhun, imeskeleminen taikka nieleminen tai henkeen vetäminen aiheuttaa tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen kaltaisen vaaran.

43 Toisaalta tässä arvioinnissa on otettava huomioon sellaisiin henkilö- ja kuluttajaryhmiin, erityisesti lapsiin, liitetty haavoittuvuus, jotka todennäköisesti joutuvat kosketuksiin elintarvikkeilta näyttävien tuotteiden kanssa, kuten direktiivin 87/357 1 artiklan 2 kohdan sanamuodosta ilmenee.

44 Neljänneksi on todettava, että vaikka tämän arvioinnin on koskettava direktiivin 87/357 1 artiklan 2 kohdassa vahvistettua neljää edellytystä, tässä säännöksessä tai missään muussakaan kyseisen direktiivin säännöksessä ei edellytetä, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset osoittavat objektiivisten ja perusteltujen tietojen avulla, että kuluttajat erehtyvät pitämään tuotetta elintarvikkeena ja että tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen vaara on olemassa.

45 Tämän säännöksen sanamuodosta ilmenee, että riittää, että kyseisen tuotteen suuhun paneminen, imeskeleminen taikka nieleminen tai henkeen vetäminen voi aiheuttaa tällaisen vaaran. Lisäksi vaatimus siitä, että kyseisen vaaran toteutuminen on osoitettava varmaksi, olisi vastoin direktiivin 87/357 tavoitteena olevaa henkilöiden ja kuluttajien suojelun pakottavaa vaatimusta, eikä sillä varmistettaisi oikeaa tasapainoa tämän vaatimuksen ja kyseisen direktiivin toisesta viidenteen perustelukappaleesta ilmenevän tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan tavoitteen välillä.

46 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 87/357 1 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että ei ole tarpeen osoittaa objektiivisilla ja perustelluilla tiedoilla, että se, että suuhun pannaan, imeskellään taikka niellään tai vedetään henkeen sellaisia tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joiden muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmerkinnät, tilavuus tai koko helposti erehdyttää kuluttajat, varsinkin lapset, pitämään niitä elintarvikkeina ja sen vuoksi panemaan suuhunsa, imeskelemään taikka nielemään tai vetämään henkeensä niitä, saattaa aiheuttaa esimerkiksi tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen kaltaisen vaaran. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on kuitenkin tapauskohtaisesti arvioitava, täyttääkö tuote tässä säännöksessä luetellut edellytykset, ja perusteltava, miksi näin on.

Toinen kysymys

47 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sellaisia tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, jotka näyttäessään muulta kuin ovat vaarantavat kuluttajien terveyttä tai turvallisuutta, 25.6.1987 annetun neuvoston direktiivin 87/357/ETY 1 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että ei ole tarpeen osoittaa objektiivisilla ja perustelluilla tiedoilla, että se, että suuhun pannaan, imeskellään taikka niellään tai vedetään henkeen sellaisia tuotteita, jotka eivät ole elintarvikkeita mutta joiden muoto, tuoksu, väri, ulkonäkö, pakkaus, päällysmerkinnät, tilavuus tai koko helposti erehdyttää kuluttajat, varsinkin lapset, pitämään niitä elintarvikkeina ja sen vuoksi panemaan suuhunsa, imeskelemään taikka nielemään tai vetämään henkeensä niitä, saattaa aiheuttaa esimerkiksi tukehtumisen tai myrkytyksen taikka ruoansulatuskanavan puhkeamisen tai tukkeutumisen kaltaisen vaaran. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on kuitenkin tapauskohtaisesti arvioitava, täyttääkö tuote tässä säännöksessä luetellut edellytykset, ja perusteltava, miksi näin on.

Allekirjoitukset